

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA LESARSTVO

Simon KAVČIČ

**PRESOJA EKONOMSKE UPRAVIČENOSTI
INVESTICIJE V MIZARSKO DELAVNICO**

DIPLOMSKO DELO
Visokošolski strokovni študij

Ljubljana, 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA LESARSTVO

Simon KAVČIČ

**PRESOJA EKONOMSKE UPRAVIČENOSTI INVESTICIJE V
MIZARSKO DELAVNICO**

DIPLOMSKO DELO
Visokošolski strokovni študij

**ECONOMIC ANALYSIS OF THE INVESTMENT INTO JOINERY
WORKSHOP**

GRADUATION THESIS
Higher professional studies

Ljubljana, 2016

Diplomsko delo je zaključek visokošolskega strokovnega študija lesarstva. Opravljeno je bilo na katedri za management in ekonomiko lesnih podjetij ter razvoj izdelkov, Oddelka za lesarstvo, Biotehniške fakultete, Univerze v Ljubljani.

Senat Oddelka za lesarstvo je za mentorja diplomske naloge imenoval doc. dr. Jožeta Kropivška in za recenzenta prof. dr. Leona Oblaka.

Mentor: doc. dr. Jože Kropivšek

Recenzent: prof. dr. Leon Oblak

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednik:

Član:

Član:

Datum zagovora:

Diplomsko delo je rezultat lastnega raziskovalnega dela. Podpisani se strinjam z objavo svoje naloge v polnem besedilu na spletni strani Digitalne knjižnice Biotehniške fakultete. Izjavljam, da je naloga, ki sem jo oddal v elektronski obliki, identična tiskani različici.

Simon Kavčič

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

- ŠD Vs
- UDK 658:674
- KG ekonomika/mizarska delavnica/investiranje
- AV KAVČIČ, Simon
- SA KROPIVŠEK, Jože (mentor)/OBLAK, Leon (recenzent)
- KZ SI-1000 Ljubljana, Rožna dolina, c. VIII/34
- ZA Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za lesarstvo
- LI 2016
- IN PRESOJA EKONOMSKE UPRAVIČENOSTI INVESTICIJE V MIZARSKO DELAVNICO
- TD Diplomsko delo (visokošolski strokovni študij)
- OP IX, 35 str., 10 pregl., 5 sl., 16 vir.
- IJ sl
- JI sl/en
- AI Brez investicij v osnovna sredstva tudi v mizarski dejavnosti ni mogoče slediti potrebam trga. Cilj diplomske naloge je bil oceniti ekonomsko upravičenost investicije v mizarsko delavnico. Za investicijo v izgradnjo objekta mizarske delavnice in posodobitev tehnologije smo predvideli različne vire dolžniškega financiranja. Ocenjevanje smo izvajali tako s statičnimi kot dinamičnimi metodami vrednotenja investicij, pri čemer smo uporabili 7% diskontno stopnjo. Na osnovi denarnega toka zadnjih petih let in načrtovane rasti obsega proizvodnje za 15 let smo dokazali, da je investicija v mizarsko delavnico ekonomsko upravičena in se povrne hitreje od dobe vračanja dolžniških virov financiranja. Ugotovili smo tudi veliko drugih, posrednih koristi, ki jih bomo dosegli s to investicijo, kar še dodatno dokazuje njeno smotrnost.

KEY WORDS DOCUMENTATION

ND Vs

UDC 658:674

CX economy/joinery workshop/investment

AU KAVČIČ, Simon

AA KROPIVŠEK, Jože (supervisor)/OBLAK, Leon (reviewer)

PP SI-1000 Ljubljana, Rožna dolina, c. VIII/34

PB University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Wood Science and Technology

PY 2016

TI ECONOMIC ANALYSIS OF THE INVESTMENT INTO JOINERY WORKSHOP

DT Graduation Thesis (Higher professional studies)

NO IX, 35 p., 10 tab., 5 fig., 16 ref.

LA sl

AL sl/en

AB Also in joinery it is not possible to follow the market needs without investments into the fixed assets. The goal of the paper was to evaluate the economic justification of investment into the joinery workshop. For the investment into the construction of joinery workshop object and updating the technology, we foresaw the different sources of debt financing. The evaluation was performed with static as well as dynamic methods of investment evaluation, with which we used the 7% discount rate. On the basis of the cash flow of the last five years and the planned growth in production scope for a period of 15 years, we have proven that the investment into the joinery workshop is economically justifiable and produces return before the end of the period of repaying the financial debt sources. We have realised there are also many other, indirect benefits that will be achieved with this investment, which additionally proves its justification.

KAZALO VSEBINE

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA	III
KEY WORDS DOCUMENTATION	IV
KAZALO PREGLEDNIC	VIII
1 UVOD.....	1
1.1 OPREDELITEV PROBLEMA	1
1.2 CILJI NALOGE.....	2
1.3 DELOVNA HIPOTEZA	2
2 INVESTICIJSKI PROJEKTI IN ODLOČANJE.....	3
2.1 OPREDELITEV POJMA INVESTICIJA	3
2.2 VLOGA IN POMEN INVESTICIJ	4
2.3 INSTRUMENTI FINANCIRANJA INVESTICIJ	4
2.3.1 Lastniški viri financiranja	5
2.3.2 Dolžniški viri financiranja	5
2.3.2.1 Bančni kredit.....	5
2.3.2.2 Leasing.....	7
2.3.2.3 Faktoring.....	8
2.3.3 Primerjava lastniških in dolžniških virov financiranja	9
3 EKONOMSKA UPRAVIČENOST INVESTICIJE	10
3.1 RAZISKAVA IN ANALIZA TRGA	10
3.2 DENARNI TOK INVESTICIJ	10
4 MATERIALI IN METODE.....	12
4.1 PREDSTAVITEV PODJETJA.....	12
4.2 PREDSTAVITEV OBSTOJEČE TEHNOLOGIJE PODJETJA	13
4.3 ANALIZA POHIŠTVENE PROIZVODNJE V SLOVENIJI.....	14
4.4 METODE ZA OCENJEVANJE EKONOMSKE UPRAVIČENOSTI INVESTICIJE.....	15
4.4.1 Statične metode	17
4.4.1.1 Koeficient rentabilnosti.....	17
4.4.1.2 Metoda vračilnega obdobja.....	17
4.4.2 Dinamične metode	18
4.4.2.1 Metoda neto sedanje vrednosti	18
4.4.2.2 Metoda interne stopnje donosnosti	19
4.4.2.3 Analiza stroškov in koristi	20
5 REZULTATI.....	21
5.1 OCENA PREDRAČUNSKE VREDNOSTI INVESTICIJE V MIZARSKO DELAVNICO	21
5.2 OCENA PREJEMKOV IN IZDATKOV PODJETJA ZA PRIHODNIH 15 LET	23
5.3 OCENA EKONOMSKE UPRAVIČENOSTI INVESTICIJE	30
5.3.1 Doba vračanja investicije.....	30

5.3.2	Neto sedanja vrednost	31
5.3.3	Interna stopnja donosnosti	31
5.3.4	Analiza stroškov in koristi	32
6	RAZPRAVA IN SKLEPI.....	33
7	POVZETEK	35
8	VIRI.....	36

KAZALO SLIK

Slika 1: Shema poteka kredita z meničnim diskontom (Glogovšek, 2008).....	7
Slika 2: Shema poteka faktoringa (Glogovšek, 2008).....	8
Slika 3: Grafična podoba podjetja MONSI.	12
Slika 4: Podatki o podjetju MONSI.....	12
Slika 5: Grafikon indeksa rasti cen industrijskih proizvodov (Informacija o poslovanju ..., 2016).....	14
Slika 6: Gibanje neto čistega dobička/izgube v lesnopredelovalni panogi (Informacija o poslovanju ..., 2016).	15
Slika 7: obrazci za izračun povprečnih vrednosti kazalcev dinamike pojavov (Pfajfar Lovrenc in Arh Franc, 2002).	16

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Predračunska vrednost investicije v mizarsko delavnico	22
Preglednica 2: Projekcija financiranja objekta mizarske delavnice	22
Preglednica 3: Projekcija financiranja v posodobitev tehnologije v stroje	23
Preglednica 4: Prejemki in izdatki podjetja MONSI, v obdobju 2010–2015	24
Preglednica 5: Ocena prejemkov za 15 let, v obdobju 2017–2031	25
Preglednica 6: Ocena izdatkov za 15 let, obdobje 2017–2031	26
Preglednica 7: Ocena denarnega toka nove investicije, obdobje 2017–2031, v EUR.....	27
Preglednica 8: Ocena kumulativnega diskontiranega denarnega toka, v EUR	29

1 UVOD

V devetdesetih letih prejšnjega stoletja, po osamosvojitvi Slovenije, se je pohištvena industrija močno skrčila. Zaradi izgube jugoslovanskega trga je prišlo do stečaja velikih podjetij, izgube delovnih mest, na trgu pa so se pojavili posamezniki z znanji in sposobnostmi za izrabo poslovnih priložnosti. Hkrati pa je pojav globalizacije omogočal podjetnikom dostop do naprednih in inovativnih tehnologij. Zmogljivejši računalniki in programska oprema podjetjem zagotavljajo učinkovitejše delo v proizvodnji ter podporo podjetju pri pospeševanju prodaje.

To za mizarsko podjetje predstavlja dobro podlago za širitev poslovanja in investicije v razvoj podjetja. MONSI, podjetje za proizvodnjo in montažo pohištva po naročilu, ki je bilo ustanovljeno leta 2010, je z investicijami v osnovne mizarske stroje, programsko opremo in znanje lahko sledilo trendom v pohištveni industriji. Zaradi povečanja povpraševanja na trgu in posledično potreb po novih prostorskih kapacitetah se v podjetju odločajo za investicijo v novi objekt mizarske delavnice ter posodobitve in razširitev tehnologije. Namen diplomske naloge je presoditi ekonomsko upravičenost te investicije.

V prvem delu diplomske naloge so podrobneje opisani pojmi: investicijski projekt in odločanje ter investicija. Opisani so tudi vloga in pomen investicije ter klasifikacija investicij. Opisani so tudi instrumenti financiranja investicij, kot so lastniški in dolžniški viri financiranja. Za odločanje o sprejemu investicije je pomembno poznati ekonomsko upravičenost, izdelati analizo trga in poznati denarni tok investicij. Za ustrezno ocenjevanje uspešnosti investicij je pomembno poznavanje metod za ocenjevanje.

V drugem delu diplomske naloge je kratka predstavitev preučevanega mizarskega podjetja MONSI in analiza ekonomske upravičenosti investicije. Predstavljen je denarni tok investicije za prihodnjih 15 let, ki temelji na oceni prejemkov in izdatkov podjetja v preteklem obdobju (2010–2016) ter analize pohištvene dejavnosti v Sloveniji (podatki o kupcih, konkurentih in ponudnikih mizarskih izdelkov ter storitev).

Vrednost investicije je ocenjena na podlagi pridobljenih predračunskih vrednosti investicije iz gradbene dokumentacije in vrednosti tehnologij. Projekt bo delno financiran z lastnimi viri in v večini z dolgoročnim bančnim kreditom ter leasingom.

Za ugotavljanje smotrnosti odločitve v investicijo smo uporabili različne kazalnike.

1.1 OPREDELITEV PROBLEMA

Z razvojem novih materialov in pojavom novih trendov v pohištveni industriji mora tudi tehnologija slediti času ter napredku.

S klasičnimi mizarskimi stroji je danes, ob naraščajočih stroških, težko zadovoljiti kratke dobavne roke in najrazličnejše predpise ter zahteve, zato je treba povečati produktivnost proizvodnje. Programska oprema za izris pohištva omogoča večjo storilnost in dokazuje smotrnost sodobne tehnologije, ki pa zahteva ustrezne delovne pogoje. Zato je treba zagotoviti novi, večji proizvodni prostor, ki vse to omogoča, ter zamenjati in razširiti obstoječo tehnologijo.

Brez ustreznega vrednotenja investicije, ki je bistveni del poslovnega načrta, v katerem podjetnik preveri poslovno idejo, je vsaka večja investicija zelo tvegana. Šele z jasnimi, realnimi projekcijami poslovanja lahko zagotovimo uspešnost investiranja, pri čemer tveganje zmanjšamo na minimum. Kot pravijo Kropivšek in sod. (2009) je za podjetnika nujno, da idejo temeljito preveri in potem razvije pravo poslovno priložnost.

1.2 CILJI NALOGE

Cilj diplomske naloge je oceniti ekonomsko upravičenost investicije v mizarsko delavnico kamor bodo preselili in posodobili tehnologijo za proizvodnjo pohištva. V okviru tega cilja bomo analizirali podatke preteklega poslovanja podjetja in na tej osnovi ocenili denarni tok za naslednjih 15 let. S kazalniki ekonomske upravičenosti investicije bomo presojali smotrnost investicije.

1.3 DELOVNA HIPOTEZA

Predpostavljamo, da je investicija v mizarsko delavnico ekonomsko upravičena.

2 INVESTICIJSKI PROJEKTI IN ODLOČANJE

2.1 OPREDELITEV POJMA INVESTICIJA

Pojem investicija oziroma investiranje se nanaša izključno na podjetniško dejavnost, pri aktivnostih v zasebnem gospodinjstvu pa se ta pojma ne uporabljata. Investiranje je tesno povezano s financiranjem nabave prvin za proizvodnjo ali za naložbe na trgu kapitala. V podjetniški dejavnosti je ciljna usmeritev ustvarjanje dobička, ki se meri z bilanco uspeha in izračunom presežka v denarnem toku prihodkov podjetja (Glogovšek, 2008, str. 12).

Investicija je vsak izdatek, ki je namenjen za povečanje dohodka. Ta definicija omogoča, da uvrščamo med investicije vse materialne in nematerialne naložbe. Človeški napor in izdatki v raziskave, razvoj ter pridobivanje znanja imenujemo investicija v človeški kapital. Izdatke, ki pomagajo ohraniti in povečevati stopnjo kapitala, imenujemo materialne naložbe. Senjur (2002) razdeli investicijske izdatke na tri kategorije:

- poslovne fiksne investicije,
- stanovanjske investicije in
- investicije v zaloge.

Investicije oziroma denarna vlaganja razvrščamo v različne skupine glede na naslednje kriterije, po katerih se odločamo za investiranje v poslovni proces (Rebernik, 2008):

- Predmet investicije, kjer ločimo bruto in neto investicije. Bruto investicije so povezane z vlaganjem v obnovo obstoječih delov, potrebnih za nemoteno delovanje poslovnih procesov (to so osnovna sredstva) in pridobivanje novih. Neto investicije pa so povezane z vlaganjem v nove dodatne prvine.
- Namen investicije, kjer ločimo gospodarske in negospodarske investicije.
- Tehnično strukturo, kjer investicije strukturiramo po investicijskih elementih, na primer: gradbeni objekti, oprema, raziskovalni projekti.
- Stopnja dokončnosti, kjer ločimo investicije na aktivirane in neaktivirane.

Izdatki za tehnološko in ekonomsko učinkovitost podjetja so praviloma vezani na daljše časovno obdobje, zato predstavljajo določeno tveganje. Rebernik (2008) navaja naslednjo korelacijo med izdatki in rizikom:

- izdatki, vezani na daljše časovno obdobje so bolj rizični;
- velikost investicijskih izdatkov povečuje rizičnost;
- politične razmere, ekologija, ki pogojujejo negotovost poslovanja.

Za načrtovanje investicijskega projekta, ki je omejen s časom, stroškom in kakovostjo izvedbe, sta za nosilca investicijskega projekta ključnega pomena jasna vizija in namen. Glede na vrsto investorjev poznamo (Lipičnik in sod., 1991):

- investitor uporabnik, ki se trudi doseči z investicijskim projektom čim boljše razmerje med stroški in koristmi investicijskega projekta;

- investitor podjetnik, ki se trudi, da z vloženimi sredstvi doseže maksimalen dobiček s prodajo na trgu;
- javni sektor (država, zavodi in druge institucije), ki z investicijskimi projekti izgradnje javne infrastrukture skuša gospodarstvu, lokalnim skupnosti in državljanom izboljšati pogoje za poslovanje ter življenje.

Pojem investicija povezujemo z naslednjimi izrazi (Lipičnik in sod., 1999):

- Investitor je podjetje, ki razpolaga s sredstvi in se odloča o investiciji, z vsemi njenimi posledicami.
- Investicijski objekt je predmet odločanja, v katerega vlagamo investicijska sredstva. Investicijski projekti so lahko: poslovni objekt, zemljišče, oprema ...
- Izvajalec investicijskih del je ali so podjetja, ki na podlagi plačnika – investitorja izvajajo naročena investicijska dela.
- Investicijsko vlaganje je finančno vlaganje za realizacijo investicijskega projekta. Investicija ima pogosto vpliv tudi zunaj podjetja.

2.2 VLOGA IN POMEN INVESTICIJ

Zaradi potrebe trga in ohranjanja konkurenčnosti investicijski projekti predstavljajo stalnico v poslovanju podjetja. Poleg zahtev kupcev in prilagajanja konkurenci ter tehnologiji se osnovna sredstva tudi fizično iztrošijo in obrabijo, zato je treba izdatke investicij v preteklosti na novo ovrednotiti, da pridobimo podatke o ekonomski upravičenosti preteklih ter prihodnjih investicij (Lipičnik in sod., 1999).

Pomen investicij, z vidika definicije povečanja kapitala, je za gospodarski razvoj večvrsten (Senjur, 2002):

- investicije ustvarjajo proizvodne zmogljivosti in vplivajo na lastnosti proizvodnje;
- obseg investicij in tehnološki napredek sta tesno povezana, kar pomeni, da se tehnični napredek odraža v investicijskih koristih in ga v popolnosti izkoristi le tisto gospodarstvo, ki investira;
- velikost investicij povečuje število delovnih mest in možnost vključitve delovne sile, ki bi sicer ostala neizkoriščena. Podobno velja za naravna bogastva.

Investicije so za gospodarstvo najpomembnejši razvojni dejavnik, saj vplivajo na gospodarsko rast, kar se odraža skozi obseg investicij in njihovo učinkovitost. Določeno stopnjo rasti v gospodarstvu dosežemo z različnimi kombinacijami obsega in učinkovitostjo investicij (Senjur, 2002).

2.3 INSTRUMENTI FINANCIRANJA INVESTICIJ

Financiranje investicijskih projektov pomeni zagotavljanje kapitala iz različnih virov financiranja. Investicijski projekt nam pove, za kaj smo uporabili sredstva, instrument pridobljenega kapitala pa nam pove vir financiranja (Glogovšek 2008).

Podjetje za financiranje investicij lahko uporabi instrumente dolžniškega financiranja, to pomeni, da si denar sposodi za določen odstotek obresti, ali pa kot instrument financiranja uporabi lastna sredstva (Stupica, 2005).

2.3.1 Lastniški viri financiranja

Za podjetje je na splošno značilno, da ob ustanovitvi običajno v podjetje vložijo lastniški kapital, saj ga na ta način bolj spodbuja k uspešnemu poslovanju in bo naredilo vse, kar je v njegovi moči. Lastniški kapital predstavlja dobro osnovo podjetja za pridobivanje dolžniških virov financiranja, npr. kredita pri banki, saj je interes banke kot posojilodajalke, da lastniki v podjetju vložijo dovolj lastniškega kapitala, s katerim lahko zagotavljajo poravnavanje obveznosti tudi v času, ko so prihodki podjetja manjši od stroškov in lahko pride do izgube v poslovanju (Stupica, 2005).

Stupica (2005) in Glogovšek (2008) navajata naslednje možne vire lastniškega kapitala, ki so za podjetnika ključnega pomena, še posebej v začetni fazi poslovanja:

- družina in sorodniki;
- prijatelji;
- druga podjetja, ki investirajo;
- poslovni angeli, to so premožni posamezniki, ki lastna sredstva vlagajo v nova perspektivna podjetja;
- subvencije, ki jih podjetje prejme od javnega sektorja za razvoj in nakup tehnologije, ter ob izpolnjevanju pogodbenih obveznosti niso predmet vračanja;
- subvencije za obrestno mero, to je razlika med dejanskim in subvencioniranim plačilom obresti.

Druga oblika lastniškega kapitala, ki ga podjetje uporabi za financiranje, pa nastaja z razvojem in uspešnostjo poslovanja podjetja (Stupica, 2005). Glogovšek (2008) kot obliko lastniškega kapitala za financiranje opredeljuje zadržani dobiček – presežek vplačil, ki temelji na izkazu donosov in stroškov v letnem obračunu s primerjalnim izračunom premoženja (bilanco).

2.3.2 Dolžniški viri financiranja

Dolžniško financiranje za podjetnika pomeni prevzem odgovornosti za odplačevanje dolga na dogovorjen način, prav tako tudi pripadajočih obresti (Stupica 2005).

2.3.2.1 Bančni kredit

Najprimernejši dolžniški vir malih in srednje velikih podjetij je financiranje iz bančnega kredita (Stupica, 2005). Banka na podlagi vloge podjetja lahko odobri podjetju različne vrste kreditov, kot so (Glogovšek, 2008):

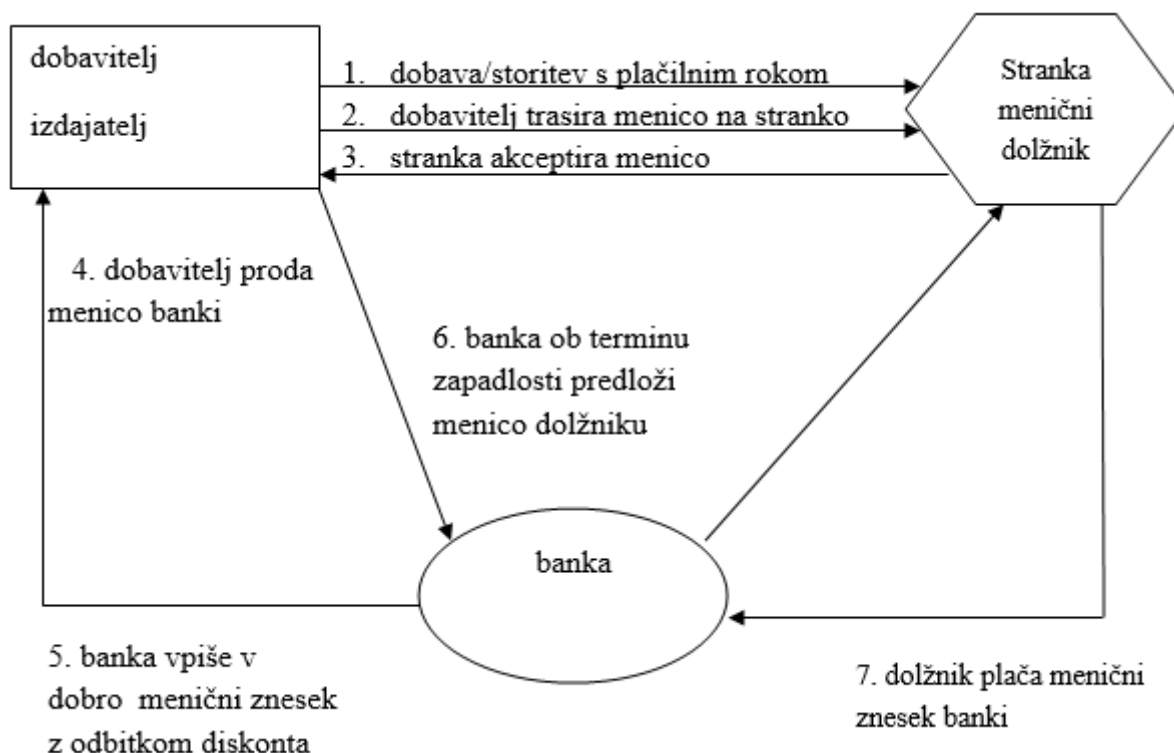
- fiksno določen kredit,

- kredit z meničnim diskontom,
- akceptni kredit,
- kontokorentni kredit in
- avalni kredit.

Za fiksno določen bančni kredit je značilno, da kreditodajalec posodi denar v obliki kredita kreditojemalcu v višini, ki je določena s pogodbo in za določen čas. Obrestna mera je v tem primeru fiksna, to pomeni konstantna od začetka nastanka dolžniško-upniškega razmerja pa vse do izteka pogodbe. Za fiksno določen kredit je anuiteta fiksno določena, v fiksnem znesku in ob določenem dnevu plačila. Tudi obresti se obračunavajo in plačujejo ob določenem času. Takšne vrste kreditov so ustrezne za investiranje investicij z določeno ali vsaj načrtovano porabo kapitala in planiranim trajanjem vezave kapitala (Glogovšek, 2008) (npr. investicije v izgradnjo objekta mizarske delavnice).

Kontokorentni kredit podjetje lahko prejme od banke za financiranje njegovih plačilnih obveznosti, ki niso predmet kredita v fiksnem znesku. V praksi kontokorentni kredit pomeni kredit, ki ga podjetje nameni za financiranje obratnih sredstev, kar pa ne pomeni, da mora podjetje financirati samo obratna sredstva v smislu poslovno-ekonomske klasifikacije dejavnikov. Prednost tovrstnega kredita za podjetje je fleksibilnost zneska in obračun obresti le od dejansko uporabljenega kredita.

Za kredit z meničnim diskontom je značilno, da banka kupi terjatve pred zapadlostjo. To pomeni, da podjetje po odbitku bančnih stroškov in diskonta še pred zapadlostjo, torej predčasno, razpolaga z meničnimi zneski.

Slika 1: Shema poteka kredita z meničnim diskontom (Glogovšek, 2008).

Kot prikazuje slika 1 dobavitelj menice opravi storitev za stranko in se z njo dogovori o plačilnem roku npr. 60 dni. Dobavitelj, ki želi to terjatev od stranke spremeniti v plačilo še pred potekom plačilnega roka, proda menico banki. Banka in dobavitelj se dogovorita za kredit z meničnim diskontom z nižjo obrestno mero, ki ga banka odobri in izplača dobavitelju. Dobavitelj pa se lahko odloči za prodajo menice banki, ki vpiše menični znesek z odbitkom meničnega diskonta in bančnih stroškov v dobro dobaviteljevega računa (Glogovšek, 2008).

Akceptni kredit je oblika kredita, za katerega je značilno, da banka podjetju ne da kredita v obliki denarja, temveč z akceptiranjem menic omogoči svoji stranki, da te menice lahko porabi kot plačilno sredstvo do svojih upnikov (Glogovšek, 2008).

2.3.2.2 Leasing

Je oblika dolžniškega financiranja, ki je pogosto edina možnost za novoustanovljena in mlada podjetja. Zato je leasing namenjen tistim podjetnikom, ki ne morejo zadostiti bančnim merilom za pridobitev bančnega kredita (Stupica 2005).

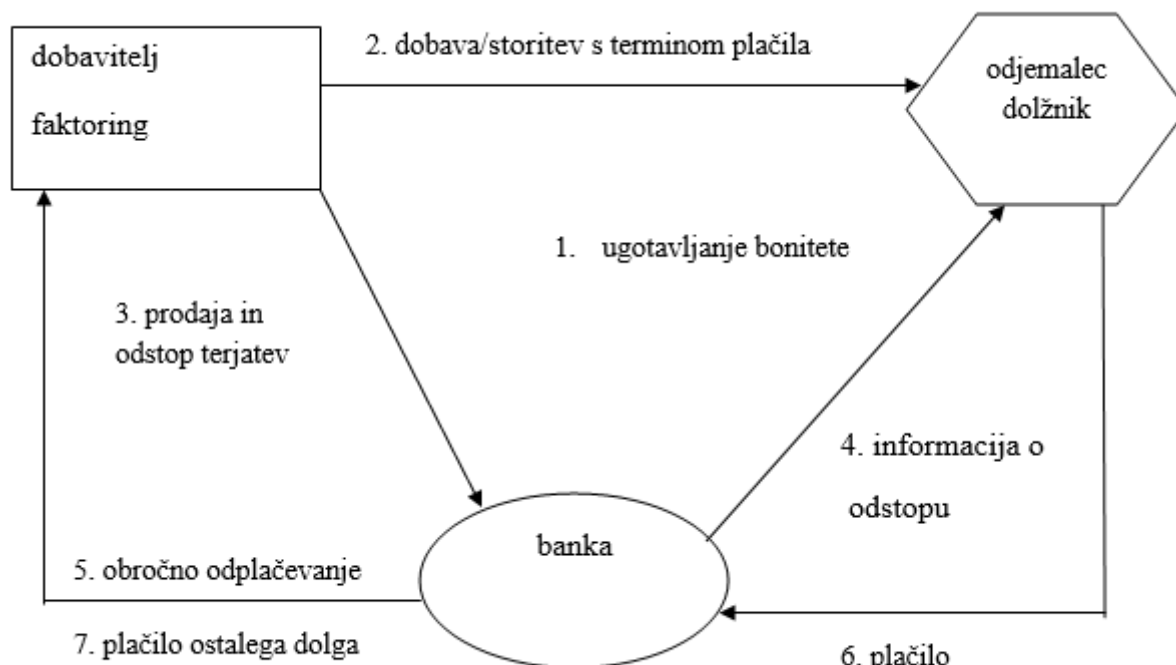
Pri odločitvi, katero obliko dolžniškega financiranja naj podjetje sprejme, je presoja posla, za katere potrebuje dolžniške vire, ključnega pomena glede njegove likvidnosti, tveganj, prilagodljivosti in donosnosti. Ko ima podjetje možnost za pridobitev kredita in leasinga

lahko s primerjavo ugotovi, katera oblika bi bila zanj najugodnejša. Poleg finančnega dela je treba upoštevati tudi dejavnik lastništva investicije, saj pri leasingu postanemo lastniki po končanem vplačilu vseh obrokov.

2.3.2.3 Faktoring

Faktoring je oblika financiranja poslovanja podjetja, na osnovi katerega kupec svoje terjatve proda prodajalcu, ki prevzame tveganje plačila in ima nalogo izterjati dolg (Stupica 2005). Je instrument financiranja podjetja, ki skrbi za nakup terjatev iz dobav storitev in blaga, ki stalno nastajajo v poslovnem procesu podjetja. Postopek faktoringa je naslednji:

1. Najprej faktoring ugotavlja boniteto (kreditno sposobnost) dolžnika in ugotavlja, do katerega najvišjega zneska bo kupil terjatve.
2. Faktoring stranka ponudi faktorju nakup terjatev.
3. Faktor informira dolžnika o odstopu terjatve in od takrat dalje lahko dolžnik plačilo izvede le faktorju.
4. Faktoring odplačuje faktoring stranki odprte terjatve na osnovi kopij računov, ki jih faktoring stranka sproti pošilja faktorju.
5. Ko dolžnik faktoringu poravna odprte obveznosti, faktor pripravi račun in morebitno nastalo razliko nakaže faktoring stranki.

Slika 2: Shema poteka faktoringa (Glogovšek, 2008).

2.3.3 Primerjava lastniških in dolžniških virov financiranja

Prednost, ki jo prinaša dolžniško financiranje podjetniku, je v tem, da podjetnik dobljena sredstva vrača obročno, v prihodnosti. Slabost dolžniškega financiranja pa je, da je treba kredit vračati s pripadajočimi obrestmi. Obveznost vračanja pa je neodvisna od rezultatov poslovanja podjetja. Ravno zaradi slednjega so podjetniki, ki investirajo iz lastniškega kapitala, pripravljene več tvegati, kot pa podjetniki, ki imajo z banko sklenjeno kreditno pogodbo (Stupica 2005).

Pri lastniških virih so stroški financiranja manjši ali jih skoraj ni v primerjavi z dolžniškimi viri, za katere podjetje plačuje obresti. Vir financiranja lastniškega kapitala, še posebej takrat, ko gre za družinska podjetja, je družina in sorodniki ali podjetje financirajo druga podjetja, poslovni angeli ali pa podjetje pridobi nepovratna sredstva.

Med dolžniškimi viri se podjetje lahko odloči za financiranje z bančnim kreditom, faktoringom ali leasingom, izbira pa je odvisna od tega, v kateri fazi življenjskega cikla se podjetja nahajajo, saj so kriteriji za pridobitev kredita za podjetja, ki so na začetku poslovanja, praktično nedosegljivi.

3 EKONOMSKA UPRAVIČENOST INVESTICIJE

Podjetnik, ki vloži kapital v investicijski projekt, pričakuje dobiček. Eden izmed kriterijev, ki upravičuje investicije, je donos, ki je razlika med prejemki in izdatki poslovanja investicije. Preden pa denarna sredstva investiramo, razmišljamo o:

- namenu in višini denarnih sredstev;
- viru, ceni in časovnem okviru financiranja;
- donosnosti vloženih sredstev;
- tveganjih.

Kriteriji, ki nam omogočajo lažje sprejemanje odločitev na navedena razmišljanja, so: analiza trga, ocenjevanje denarnih tokov in statične ter dinamične metode ugotavljanja uspešnosti investiranja.

3.1 RAZISKAVA IN ANALIZA TRGA

Trg oziroma tržno okolje nam s svojo nepredvidljivostjo ponuja vedno nove možnosti in ovire, zato ga je treba spremljati, da se lahko ustrezno ter pravočasno odzovemo. Uspešna podjetja hitro prepoznajo izzive in se nanje prilagodijo, zato sta raziskava ter analiza trga eden ključnih dejavnikov pri investicijskih odločitvah. Z zbiranjem in analiziranjem podatkov o kupcih, konkurentih in ostalih dejavnikih lahko predvidimo delovanje podjetja za čim boljše poslovanje.

Prodajna možnost je temelj za določitev obsega proizvodnih ali storitvenih zmogljivosti. Predstavlja nam tudi osnovo za izbor tehnično-tehnoloških rešitev, ki so podlaga za realen prikaz pričakovane finančne donosnosti investicije in osnova za oceno upravičenosti investiranja (Lužnik Pregelj in Križaj Bonač, 1991)

Ključni deli raziskave in analize trga so (Raziskava trga, 2010):

- identifikacija ciljnih kupcev, trga in njihove lastnosti;
- trendi in velikost trga;
- poznavanje konkurence;
- ocena konkurenčnih prednosti in slabosti lastnega podjetja.

3.2 DENARNI TOK INVESTICIJ

Denarni tok je sestavljen iz izdatkov in prejemkov v nekem časovnem obdobju ter nam služi kot podatkovna baza za vse metode ugotavljanja upravičenosti investicije. Izdatki so predvsem obveznosti do zaposlenih, stroški poslovanja brez amortizacije in investicije. Prejemki so predvsem prilivi od prodaje. Glavni problem pri pripravi ekonomske upravičenosti investicije je ravno pri oceni denarnega toka, saj se ta nanaša na prihodnost, kjer pa je veliko spremenljivk (Senjur 2002).

Za pravilno ocenjevanje denarnega toka podjetja je treba upoštevati naslednje dejavnike (Antunovič 1999):

- upoštevati le inkrementalni denarni tok, ki je opredeljen kot razlika med denarnim tokom, če podjetje investira in denarnim tokom, če podjetje ne investira v projekt;
- upoštevati, da izkazani računovodski dobiček praviloma ni enak dejanskemu denarnemu toku, saj je odvisen od računovodskih pravil in drugih okoliščin, zato nastane razlika v oceni dejanskega denarnega toka podjetja;
- upoštevati inflacijo: če uporabljamo denarni tok brez upoštevanja inflacije, je treba za diskontiranje uporabiti realno obrestno mero, v nasprotnem pa nominalno obrestno mero;
- upoštevati, da amortizacija ni denarni tok. Kot takšna predstavlja računovodski izračun obrabe osnovnih sredstev in jo pri izračunu denarnega toka upoštevamo zato, ker vpliva na davke, ki so sestavni del denarnega toka podjetja.

Denarni tok se za določeno obdobje izračuna po naslednji formuli:

Denarni tok = Prihodki iz poslovanja – Odhodki iz poslovanja (razen amortizacije) – Naložbe v osnovna sredstva – Davek iz dobička

Pri izračunu inkrementalnih denarnih tokov je treba upoštevati naslednja pravila (Antunovič 1999):

- prvo pravilo: pri oceni denarnih prilivov praviloma uporabljamo računovodske prihodke, pri oceni denarnih odливov pa računovodske odhodke. Pri izračunu denarnega toka je treba upoštevati, da obstaja možnost razlik med računovodskimi prihodki in dejanskim denarnim prilivom, kar je posledica časovnega presledka med prodanim ter plačanim računom. Podobno velja tudi pri odhodkih, kjer prihaja do časovnega presledka med evidentiranjem računovodskih odhodkov na podlagi prejetih in dejansko plačanih računov;
- drugo pravilo: med izdatke za investicijo se ne upoštevajo tako imenovani nepovratni stroški. To so tisti izdatki, ki smo jih imeli z investicijo pred odločitvijo za uresničitev investicijskega projekta. Če je bil denar porabljen že pred odločitvijo za investicijo in je podjetje edino, ki mu strošek predstavlja vrednost, sta izpolnjena dva kriterija, da nek strošek opredelimo kot nepovraten;
- tretje pravilo: oportunitetne stroške vključimo med izdatke v celoti, če podjetje osnovno sredstvo uporabi za investicijski projekt;
- četrto pravilo: v denarni tok ne upoštevamo amortizacije, to upoštevamo pri obračunavanju davka;
- peto pravilo: podjetje, ki se odloči za investicijo, razporejenih stroškov ne upošteva pri obračunu, če se ti ne spremenijo, kljub novi investiciji.

4 MATERIALI IN METODE

4.1 PREDSTAVITEV PODJETJA

Podjetje MONSI je mlado, mikro podjetje, ustanovljeno leta 2010. Dejavnost podjetja MONSI so mizarske storitve, v želji kupcu ponuditi kakovosten in cenovno sprejemljiv izdelek, kot to sporoča grafična podoba podjetja, predstavljena na sliki 3.

Slika 3: Grafična podoba podjetja MONSI.

V podjetju izdelujejo opremo za stanovanjske objekte, kar pomeni svetovanje, izris, izdelavo, dostavo in montažo kuhinj, spalnic, otroških sob, predsob ter vetrolovov, pa tudi stopnic in notranjih vrat. Ponujajo celovite rešitve pri opremljanju mansard, kjer pohištvo nudi maksimalen izkoristek prostora, glede na potrebe in želje naročnika. Poleg pohištva za stanovanjske objekte izdelujejo tudi opremo za pisarne in gostinske lokale ter frizerske in kozmetične salone. Sledijo sodobnim trendom in individualnim željam stranke.

Simon Kavčič s.p.
Moste 75a
1218 Komenda

m | 031 861 171
e | simon@monsi.si
i | www.monsi.si

Slika 4: Podatki o podjetju MONSI.

V podjetju pri vsakem projektu izhajajo iz specifičnih lastnosti prostora, ki ga opremljajo, zelene funkcionalnosti pohištva in finančne zmožnosti naročnika. Vsak projekt je izveden v tesnem sodelovanju s stranko, ki z izbiro materialov in trenda daje svoj osebni pečat končnemu izdelku. Z upoštevanjem preteklih izkušenj in spremljanjem sodobnih trendov naročniku svetujejo opremo glede na prostor, ki ga želi opremiti. V nadaljevanju pripravijo 3D-računalniški izris, ki naročniku omogoča predstavitev naročenega izdelka, točen predračun in predvideni rok dobave izdelka. Ko je ideja sprejeta, pristopijo k udejanjanju projekta, ki temelji na kakovostni, strokovni in natančni izdelavi.

4.2 PREDSTAVITEV OBSTOJEČE TEHNOLOGIJE PODJETJA

Podjetje MONSI trenutno razpolaga z 90 m² proizvodnih prostorov, kjer je razporejena strojna oprema za izdelavo pohištva po naročilu in hkrati služijo kot skladiščni prostori za material ter končne izdelke. Zaradi pomanjkanja proizvodnih prostorov se posamezne aktivnosti v procesu proizvodnje pohištva podvajajo, kar posledično vpliva na podaljševanje procesa in včasih tudi na podaljševanje dogovorjenih rokov izdelave in dobave. Ena izmed takšnih aktivnosti je stalno prestavljanje polizdelkov iz enega mesta na drugo, kar povečuje možnost poškodb in vpliva na kakovost pohištva.

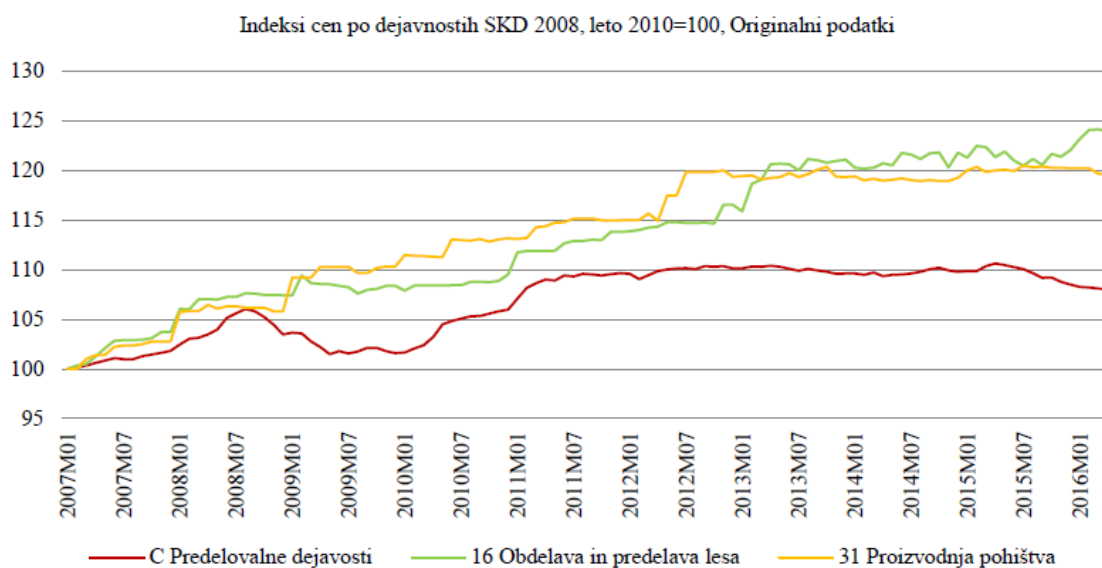
Za 3D-izris pohištva po naročilu podjetje uporablja programsko opremo, s katero izdeluje delavniške kosovnice za pripravo posameznih elementov pohištva in na takšen način skrajša čas ter minimizira napake pri izdelavi pohištva. Za povečanje izkoristka ploskovnega materiala pa podjetje uporablja programsko opremo, s pomočjo katere optimizira razrez. V podjetju MONSI so pri nakupu strojne opreme vedno dajali prednost tehnologiji, ki omogoča kakovostnejši končni izdelek, pred ceno strojne opreme. Najnovejša pridobitev podjetja je robna lepilka, s katero je možno uporabljati, poleg talilnih lepil, tudi poliuretanska lepila za obdelavo robov ploskovnega materiala, s katerimi dosežemo vodotesnost lepilnega spoja. Poleg robne lepilke bodo pri selitvi v novi objekt mizarske delavnice preseljeni naslednji obstoječi stroji:

- mizni krožni žagalni stroj,
- mizni rezkalni stroj,
- robni brusilni stroj,
- poravnalno-debelinski skobeljni stroj,
- tračni brusilni stroj,
- mozničarki,
- kompresorska postaja in
- odsesovalna naprava.

Cilj podjetja MONSI je z investicijami v novo mizarsko delavnico in tehnologijo doseči učinkovitejšo proizvodnjo, ki bo sledila zahtevam kupcev ter izboljšala kakovost izdelkov. Pred investiranjem v sodobno tehnologijo je treba preveriti kompatibilnost računalniških programov in zagotoviti pogoje, ki ustrezajo tehničnim specifikacijam stroja.

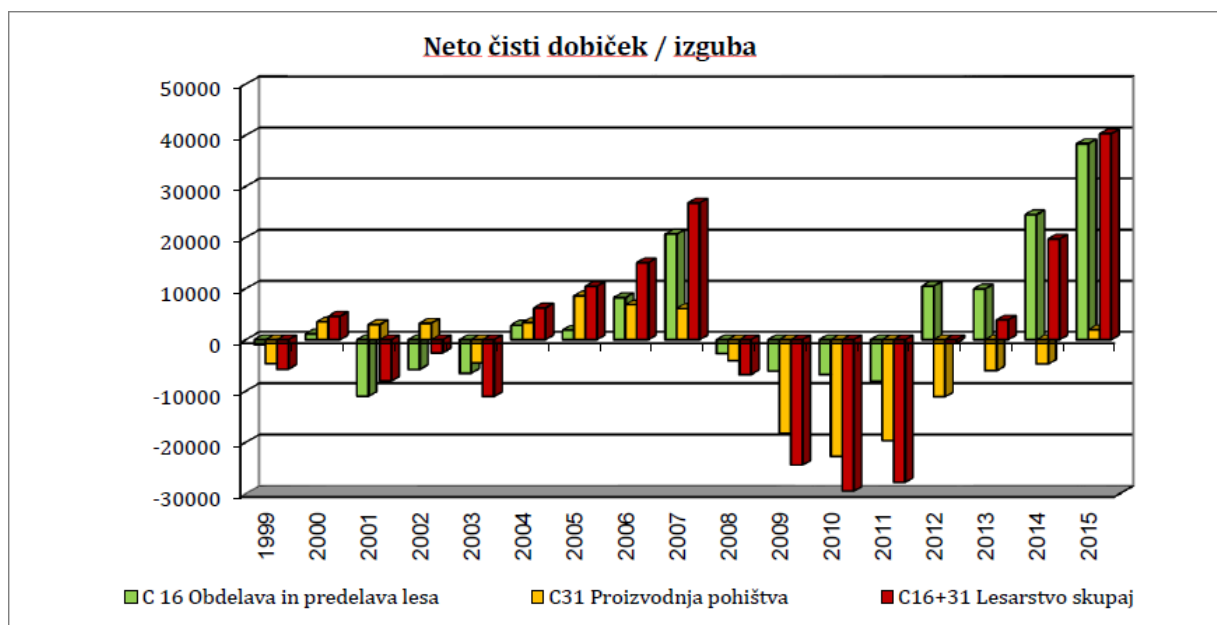
4.3 ANALIZA POHIŠTVENE PROIZVODNJE V SLOVENIJI

Proizvodnja pohištva se je glede na leto 2014 v letu 2015 povečala za 10,3%. Stroški blaga, materiala in storitev so se povečali za 4,8%, kar pomeni 68,8% v sestavi vseh odhodkov v pohištveni industriji. Stroški dela, ki pomenijo 20,2% v sestavi vseh odhodkov, pa so se povečali za 3%, čeprav se je zaposlenost celo malenkost zmanjšala. Dodana vrednost na zaposlenega se je glede na leto 2014 povečala na 25.514,00 EUR, kljub temu, da se indeks cen industrijskih proizvodov v pohištveni industriji ni bistveno spremenil od leta 2012, kar kaže grafikon na sliki 5 (Informacija o poslovanju..., 2016).

Slika 5: Grafikon indeksa rasti cen industrijskih proizvodov (Informacija o poslovanju ..., 2016).

Glede na podatke o poslovanju pohištvene industrije (C31) iz leta 2015 lahko prvič po letu 2007 vidimo, da je rezultat pozitiven, kar je prikazano na sliki 6.

Slika 6: Gibanje neto čistega dobička/izgube v lesnopredelovalni panogi (Informacija o poslovanju ..., 2016).

Podatki kažejo, da je treba v pohištveni industriji investirati v tehnologijo, kjer lahko v kombinaciji z znanjem ustvarimo proizvodnjo, ki je sposobna izdelati izdelke hitro in kakovostno. Značilnost malih podjetij je fleksibilnost proizvodnje, vendar je tudi značilno, da večinoma izhajajo iz »garažnih« oziroma neustreznih prostorov, kjer je težko zagotoviti ustrezne pogoje za tehnologijo in zaposlene. V preteklih letih je bilo težko oziroma nemogoče priti do dolžniških virov financiranja, zaradi visoko postavljenih kriterijev. Letos je prišlo do sprememb tudi na tem področju, kjer so viri financiranja in kriteriji za pridobitev le teh bližje malim podjetjem.

Kupci, glede na sodoben ritem življenja, tudi od proizvajalcev pohištva po naročilu zahtevajo, da se jim prilagajajo in upoštevajo njihove želje. Tako kot na ostalih področjih se tudi v proizvodnji pohištva pojavljajo modni trendi in le s pravim pristopom do potencialnega kupca lahko zadovoljimo želje ter cenovno sprejemljivost izdelka (Oblak in sod., 2009).

V proizvodnji pohištva so prisotne vse generacije potencialnih kupcev, ki imajo različno kupno moč in tudi različne potrebe ter poglede na pohištvo. Mala podjetja bodo s kombinacijo znanja in fleksibilne proizvodnje lahko sledila ter upoštevala želje naročnikov pohištva po naročilu.

4.4 METODE ZA OCENJEVANJE EKONOMSKE UPRAVIČENOSTI INVESTICIJE

Podjetje mora, ko se odloča za investicijski projekt oziroma izbira med dvema ali več projekti, preučiti upravičenost porabe denarja za investicijo. To stori na podlagi denarnega

toka, ki predstavlja podatkovno podlago, odločitveni modeli pa predstavljajo metode za ocenjevanje uspešnosti investicij (Rebernik, 2008).

Za primerjanje in analizo podatkov ali števil uporabljamo indekse oziroma indeksna števila. Pomembna značilnost indeksov je, da omogočajo primerljivost podatkov, ki se zdijo neprimerljivi. Najbolj pogosto uporabljeni kazalci za prikaz dinamike dogodkov so koeficient rasti, verižni indeks in stopnja rasti. Za izračun povprečne stopnje rasti najprej posamezne vrednosti verižnih indeksov pretvorimo v koeficiente rasti, nato izračunamo povprečni koeficient rasti po obrazcu, ki ga prikazuje slika 7. Povprečni koeficient rasti nato pretvorimo v povprečni verižni indeks in nazadnje še v povprečno stopnjo rasti, ki je geometrijska sredina verižnih indeksov (Pfajfar Lovrenc in Arh Franc, 2002).

Dani so	Povprečni koeficient dinamike \bar{K}	Povprečni verižni indeks \bar{V}	Povprečna stopnja rasti \bar{S}
Osnovni podatki Y_t	$\bar{K} = \sqrt[N]{\frac{Y_N}{Y_1}}$		
Indeksi s stalno osnovo $I_{t/o}$	$\bar{K} = \sqrt[N]{\frac{I_{N/o}}{I_{1/o}}}$		
Koeficienti dinamike K_t	$\bar{K} = \sqrt[N]{K_2 \times K_3 \times \dots \times K_N}$		
Verižni indeksi V_t	a) $K_t = \frac{V_t}{100}$ b) $\bar{K} = \sqrt[N]{K_2 \times K_3 \times \dots \times K_N}$	a) izračunamo \bar{K} b) $\bar{V} = 100 \times \bar{K}$	a) izračunamo \bar{K} b) $\bar{S} = 100 \times \bar{K} - 100$
Stopnje rasti S_t	a) $K_t = \frac{S_t + 100}{100}$ b) $\bar{K} = \sqrt[N]{K_2 \times K_3 \times \dots \times K_N}$		

Slika 7: Obrazci za izračun povprečnih vrednosti kazalcev dinamike pojavov (Pfajfar Lovrenc in Arh Franc, 2002).

Ocenjeni prejemki in izdatki so osnova za ugotavljanje ekonomske upravičenosti investicije z dinamičnimi metodami, neto sedanjo vrednostjo, interno stopnjo donosnosti, analizo stroškov in koristi. Rebernik (2008) pravi, da so to najpogosteje uporabljene metode za ocenjevanje investicijskih projektov.

4.4.1 Statične metode

So sicer pregledne in razumljive metode investicijskega odločanja, navaja Rebernik (2008), vendar pa ne upoštevajo naslednjih kriterijev:

- časovne vrednosti denarja,
- različne dinamike vlaganj in
- drugačne dinamike donosov.

Med statičnimi metodami sta največkrat uporabljeni dve metodi: koeficient rentabilnosti in metoda vračilnega obdobja.

4.4.1.1 Koeficient rentabilnosti

S koeficientom rentabilnosti ugotovimo vrednost denarja, ki se nam povrne z vsakim evrom, ki ga vložimo (Rebernik, 2008). Izrazimo ga kot:

$$R = \frac{D}{I} \times 100 \quad \dots (1)$$

R = rentabilnost ali donosnost, izražena v %;

D = donos investicije;

I = investicijski vložek.

Z vidika ekonomije je rezultat investicije dobiček. Če pa investicije gledamo s finančnega vidika in upoštevamo denarni tok, pa v števec vključimo tudi amortizacijo. V nadaljevanju Lipičnik in sod. (1999) navajajo možnosti, ki se pojavijo v števcu donosnosti:

- dobiček,
- dobiček in amortizacija,
- dobiček, amortizacija in obresti.

4.4.1.2 Metoda vračilnega obdobja

Je preprosta metoda, ki nam pove, v kolikšnem času se nam denar, ki smo ga investirali, povrne, zaradi česar je včasih imenovana metoda amortizacije naložbe. Z dobo amortiziranja investicije je mišljen čas, v katerem se denarna sredstva, ki smo jih investirali, povrnejo (Rebernik 2008).

$$O = \sum_{t=0}^n D_t \quad \dots (2)$$

Metoda vračilnega obdobja je uporabna pri investicijah s kratko življenjsko dobo, saj ne upošteva časovne vrednosti denarja, ki je v času vlaganja vreden več kot pa v prihodnosti, in ker ne upošteva različne dinamike donosov, ki so v različnih letih različni. S to metodo v

praksi ugotavljamo čas, v katerem bomo dobili povrnjena investirana sredstva (Rebernik 2008).

4.4.2 Dinamične metode

Slabosti statičnih metod za ocenjevanje uspešnosti investicij odpravljamo z dinamičnimi metodami, kjer upoštevamo časovno dinamiko investicijskih vlaganj in dinamičnost donosov investicije, glede na življenjsko dobo investicije. Dinamika vlaganj in donosov na časovni premici je pomembna z vidika investiranja, saj donos, ki ga prejmemo prej, lahko investiramo dalje ali posodimo za obresti. Za realno primerjavo donosov in vlaganj te preračunamo na začetno oziroma sedanje leto. Zato govorimo o sedanji vrednosti vlaganj in sedanji vrednosti donosov (Lipičnik in sod., 1999). Največkrat uporabljene metode so (Rebernik, 2008):

- metoda neto sedanje vrednosti,
- metoda interne stopnje donosnosti in
- analiza cost-benefit.

4.4.2.1 Metoda neto sedanje vrednosti

Neto sedanja vrednost je razlika med sedanjo vrednostjo prihodnjih prejemkov in sedanjo vrednostjo izdatkov za investicijo. S pomočjo diskontne stopnje ocenjene vrednosti v prihodnosti pretvorimo na sedanjo vrednost prejemkov, zato je prava izbira diskontne stopnje zelo pomembna. Za podjetja, ki investicijske projekte začnejo z bančnimi krediti, je diskontna stopnja enaka višini obrestne mere v bankah. Investicije, financirane z lastniškimi in dolžniškimi viri financiranja, imajo diskontno stopnjo enako tehtani aritmetični sredini obeh obrestnih mer – obrestna mera povezanih oseb (WACC). Uredba o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ v 8. členu določa 7-odstotno splošno diskontno stopnjo (Ekonomске analize, 2016).

Pri tej metodi gre za upoštevanje spoznanja, da je enaka količina denarja, prejetega v prihodnosti, vredna manj kot danes. Pri najemu kredita obresti znižajo vrednost izposojenega denarja. Po odbitku obresti neto vrednost denarja imenujemo diskontirana sedanja vrednost (Rebernik 2008).

Diskontni faktor izračunamo:

$$SV = \frac{1}{(1+r)^i} \quad \dots (3)$$

SV = diskontni faktor;

r = obrestna mera (diskontna stopnja);

i = število let.

Sedanjo vrednost dobimo tako, da pomnožimo diskontni faktor in prihodnji donos:

$$SV = \sum_{t=1}^r \frac{D_{it}}{(1+r)^t} \quad \dots (4)$$

Od sedanje vrednosti prihodnjih donosov odštejemo naložbeno vrednost in tako izračunamo neto sedanjo vrednost:

$$NSV = \sum_{t=1}^r \frac{D_{it}}{(1+r)^t} - I_i \quad \dots (5)$$

NSV = neto sedanja vrednost;

i = i-ti projekt;

t = časovna obdobja, v katerih se generirajo neto donosi;

D_{it} = neto donosi posameznega projekta v posameznem obdobju;

T = celotno število časovnih obdobj;

r_i = diskontna stopnja;

I_i = vrednost naložbe.

Neto sedanja vrednost zajema celotno življenjsko dobo investicije, zneske pa preračunavamo na začetni čas vlaganja. Investicija je pozitivna, če so trenutni donosi večji od trenutnih vlaganj, kar nam kaže pozitiven izračun NSV. Ko se odločamo med več investicijami, se odločimo za tisto, katere NSV je višja (Rebernik, 2008).

V praksi največkrat izbiramo med investicijskimi projekti, katerih življenjska doba je različno dolga in katerih vložki so različno veliki. Zato projekte med seboj primerjamo z določitvijo indeksa neto sedanje vrednosti in izberemo tistega z najvišjo vrednostjo (Rebernik, 2008).

$$I_{NSV} = \frac{SVD}{SVI} \times 100 \quad \dots (6)$$

SVD = sedanja vrednost donosov;

I_{NSV} = indeks neto sedanje vrednosti;

SVI = sedanja vrednost investicijskega vložka.

4.4.2.2 Metoda interne stopnje donosnosti

Interna stopnja donosnosti je diskontna stopnja, ki vsoto prihodnjih denarnih tokov, pretvorjenih na sedanjo vrednost, izenači z nič (Rebernik, 2008).

$$0 = \sum_{i=1}^r \frac{D_i}{(1+r)^i} - I_i \quad \dots (7)$$

V določenem trenutku postaneta sedanja vrednost vlaganj in sedanja vrednost donosov enaki, neto sedanja vrednost pa postane enaka nič. Če smo pri metodi neto sedanje vrednosti diskontno stopnjo predpostavljali, jo pri metodi interne stopnje donosnosti ugotavljamo (Lipičnik in sod., 1999).

4.4.2.3 Analiza stroškov in koristi

Podjetja se nenehno soočajo z vprašanjem, v kateri projekt naj investirajo, saj je vsaka investicija povezana s prihodnjim tokom prilivov in odlivov (Rebernik 2008). Analiza stroškov in koristi se je v praksi izkazala kot najučinkovitejša za ekonomsko ter finančno oceno investicij (Rebernik, 2008), še posebno pri večjih investicijah, pri katerih upošteva tudi koristi, ki jih ni mogoče izraziti neposredno v denarju (Finzi in sod., 2004).

Razlog za uporabo metode je, da se vrednost denarja v današnjem času razlikuje od vrednosti v prihodnosti, zato je treba analizirati, kakšna je sedanja vrednost stroškov, ki jih bomo imeli v prihodnosti, kakor tudi sedanja vrednost prihodkov v prihodnosti. Tako dobljene vrednosti nato medsebojno primerjamo, pri čemer nam je v pomoč obrazec za izračun sedanje vrednosti neto koristi od projekta (Rebernik, 2008).

5 REZULTATI

Pri ocenjevanju ekonomske upravičenosti investicije v mizarsko delavnico smo si pomagali z:

- načrtom gradbenih konstrukcij,
- načrtom stojnih inštalacij in strojne opreme,
- načrtom elektro inštalacij in
- zasnovi požarne varnosti.

Na tej osnovi smo pridobili ponudbe izvajalcev del, ki so nam služili kot osnova za oceno predračunske vrednosti investicije, predstavljene v podpoglavju 5.1, in pridobivanja virov financiranja. Odločili smo se za financiranje v razmerju približno tretjina lastnih sredstev za financiranje in dve tretjini dolžniških virov financiranja (bančni kredit). Poleg bančnega kredita smo kot vir financiranja uporabili tudi leasing, s katerim bomo realizirali nakup tehnologije za povečanje proizvodnih zmogljivosti, kar je glavni razlog za investiranje v mizarsko delavnico.

5.1 OCENA PREDRAČUNSKE VREDNOSTI INVESTICIJE V MIZARSKO DELAVNICO

Predračunska vrednost investicije v izgradnjo mizarske delavnice temelji na predračunskih vrednostih, ki smo jih pridobili od izvajalcev del, na osnovi predhodne izdelave načrta mizarske delavnice in načrta gradbenih konstrukcij.

Objekt mizarske delavnice bo zgrajen na zemljišču, ki je v lasti investitorja, zato stroška nakupa zemljišča v predračunski vrednosti nismo upoštevali. Planirani pričetek del je začetek leta 2017 in zaključek v začetku leta 2018. Oceno predračunske vrednosti investicije v mizarsko delavnico in posodobitev tehnologije v stroje predstavljamo v preglednici 1.

Preglednica 1: Predračunska vrednost investicije v izgradnjo objekta

Opis sredstev za izgradnjo mizarske delavnice	Predračunska vrednost, v EUR
I. Pridobivanje dokumentov za izgradnjo in obratovanje mizarske delavnice	
Izdelava projektne dokumentacije	12.000,00
Pridobivanje gradbenega dovoljenja in komunalne opremljenosti zemljišča	25.000,00
Pridobivanje obratovalnega dovoljenja	15.000,00
II. Izgradnja mizarske delavnice	
Gradnja in montaža objekta	80.000,00
Notranje instalacije	60.000,00
Urejanje okolice objekta	12.000,00
III. Preselitev obstoječe opreme na novo lokacijo	1.500,00
Skupaj:	205.000,00

Vse vrednosti so brez davka na dodano vrednost (DDV).

Projekt investicije v izgradnjo objekta mizarske delavnice bo delno financiran z lastnim kapitalom, delno pa z dolžniškimi viri financiranja, kot je predstavljeno v preglednici 2.

Preglednica 2: Projekcija financiranja izgradnje objekta

Načrt financiranja mizarske delavnice	Kazalniki financiranja
Predračunska vrednost investicije	205.000,00 EUR
Financiranje z lastniškimi viri	55.000,00 EUR
Financiranje z dolžniškimi viri financiranja - Dolgoročni kredit	150.000,00 EUR
Doba odplačevanja kredita	15 let
Obrestna mera (fiksna)	2,800 %
Začetek črpanja kredita	1. 2017
Začetek odplačevanj kredita	1. 2017
Konec odplačevanja	1. 2032

Trenutno so na trgu bolj ugodni bančni krediti s fiksno obrestno mero kot s spremenljivo obrestno mero. Na podlagi amortizacijskega načrta banke, so se v podjetju MONSI odločili za financiranje izgradnje mizarske delavnice s kreditom s fiksno obrestno mero, ki je

zaradi akcijske ponudbe banke trenutno precej ugodnejši od kredita s spremenljivo obrestno mero. Podjetje bo za bančni kredit plačalo 181.338,90 EUR, kar je 150.000,00 EUR glavnice in 31.338,90 EUR obresti od najetega kredita.

Investicijo za posodobitev tehnologije za proizvodnjo pohištva predstavljamo v preglednici 3.

Preglednica 3: Projekcija financiranja v posodobitev tehnologije v stroje

I. Investicija za posodobitev tehnologije v strojev za proizvodnjo bivalnega pohištva	Predračunska vrednost, v EUR	Začetek plačevanja leasinga	Konec plačevanja leasinga	Preplačilo leasinga, v EUR
CNC-stroj	45.000,00	1. 1. 2018	1. 1. 2022	4.677,40
Stiskalnica	12.000,00	1. 1. 2018	1. 1. 2022	
Kompresorska postaja	7.000,00	1. 1. 2020	1. 1. 2024	1.590,60
Transportni trak za robno lepilko	8.000,00	1. 1. 2020	1. 1. 2024	
Tico nadgradnja programskega paketa MegaTischler	4.000,00	1. 1. 2020	1. 1. 2024	
Mobilna odsesovalna naprava	4.000,00	1. 1. 2025	1. 1. 2029	4.677,40
CNC-stroj	53.000,00	1. 1. 2025	1. 1. 2029	
Skupaj investicija v posodobitev tehnologije in strojev za proizvodnjo bivalnega pohištva:	133.000,00	1. 1. 2018	1. 1. 2029	10.945,40

Vse vrednosti so brez DDV.

Kot vir financiranja, s katerim bomo izvedli nakup tehnologije za povečanje proizvodnih zmogljivosti, smo se odločili za leasing, kjer za jamstvo leasingodajalcu koristi kar predmet leasing pogodbe in podjetju ne znižuje kreditnega potenciala. Za najem leasinga v vrednosti 57.000,00 EUR, to je za najem CNC-stroja in stiskalnice, bo podjetje v petih letih preplačalo za 4.677,40 EUR. Za vrednost 19.000,00 EUR, to je za najem kompresorske postaje, transportnega traku za robno lepilko in nadgradnjo programskega paketa MegaTischler, bo podjetje v petih letih leasinga preplačalo 1.590,60 EUR. V letu 2025 podjetje ocenjuje investicijo dodatnega CNC-stroja in odsesovalne naprave v vrednosti 57.000,00 EUR, za kar bo z leasing pogodbo preplačalo 4.677,40 EUR.

5.2 OCENA PREJEMKOV IN IZDATKOV PODJETJA ZA PRIHODNIH 15 LET

Na novi lokaciji bo v novo zgrajenem objektu mizarske delavnice in s sodobnejšo tehnologijo proizvodnja učinkovitejša. Za optimalno proizvodnjo bo treba povečati število

zaposlenih. Ocena prejemkov in izdatkov je zelo pomembna, vendar hkrati tudi zelo nezanesljiva, kar ocenjujemo na podlagi kriterijev, ki se v prihodnosti lahko hitro spremenijo.

Mizarsko podjetje MONSI posluje na trgu od leta 2010. Podatki iz izkaza poslovnega izida, ki jih predstavljamo v preglednici 4, kažejo, da podjetje v vseh letih dosega rast poslovanja in jih bomo uporabili kot izhodišče za oceno prejemkov ter izdatkov za naslednjih 15 let. Pri oceni prejemkov in izdatkov za drugo polovico leta 2016, smo uporabili faktor 1,7 na podlagi zavrnjenih naročil, ki jih podjetje ni moglo realizirati zaradi prezasedenosti.

Preglednica 4: Prejemki in izdatki podjetja MONSI, v obdobju 2010–2015

Leto	Prejemki podjetja, v EUR	Verižni indeks rasti prejemkov	Izdatki materiala in storitev, v EUR	Verižni indeks rasti izdatkov	Število zaposlenih
2010	27.659,00	-	39.372,00	-	1
2011	49.193,00	-	36.222,00	-	1
2012	50.132,00	101,91	42.400,00	117,06	1
2013	33.983,00	67,79	33.153,00	78,19	2
2014	43.740,00	128,71	33.539,00	101,16	2
2015	60.143,00	137,50	34.283,00	102,22	2
2016	75.126,00*	124,91	42.568,00**	124,17	2
Povprečna letna rast 2011–2016		8,84 %***		3,28 %***	2

* Podatek za 1. - 6. 2016 je znašal 44.192,00 EUR in je pomnožen s faktorjem 1,7.

** Podatek za 1. - 6. 2016 je znašal 25.040,00 EUR in je pomnožen s faktorjem 1,7

*** Podatek izračunan z obrazci predstavljenimi v podpoglavju 4.4 slika 7.

V preglednici 5 predstavljamo izračun prejemkov poslovanja z izgradnjo objekta mizarske delavnice in posodobitve tehnologije, glede na povprečno letno rast prejemkov od leta 2011 do leta 2016, z dvema zaposlenima.

Pri oceni prejemkov poslovanja z novim objektom mizarske delavnice in tehnološki posodobitvi, smo upoštevali odstotek povečanja prejemkov, glede na povprečno letno rast prejemkov od 2011 do 2016, to je za 8,84%. Uporabili smo tudi podatek Statističnega urada RS (SURS) o inflaciji in analizirali poslovanje podjetja MONSI za preteklih 5 let poslovanja (AJPES, 2016; MONSI 2016), kar predstavljamo v podpoglavju 4.1. Oboje je podlaga za izdelavo ekonomske upravičenosti investicije v izgradnjo objekta mizarske delavnice in posodobitve tehnologije. Za prvo leto, to je leto 2017, smo ocenili prejemke glede na leto 2016, ker bo v letu 2017 potekala investicija v novi objekt mizarske delavnice

in posodobitev tehnologije, podjetje še ne bo delalo v novem objektu mizarske delavnice in uporabljalo nove tehnologije. Za drugo leto, to je leto 2018, smo prejemke povečali za 50%, ko bo podjetje delalo v novem objektu mizarske delavnice in z investicijami v novo tehnologijo ter zaposlitvijo tehnologa in dodatnega delavca doseglo zastavljeno rast podjetja. V naslednjih šestih letih smo na podlagi analize poslovanja podjetja MONSI za preteklih 5 let, ocenili prejemke z 8,84-odstotno letno rastjo. Z investicijami v tehnologijo in nove stroje ter dodatnimi izdatki za trženje, sejme in promocijski material, bo podjetje pripravilo pogoje za dodatno rast podjetja v letu 2025, ki jo ponovno ocenjujemo za 50% .

Iz preteklega poslovanja pohištvene industrije je razvidno, da se cene pohištvenih izdelkov 5 let ne spreminjajo. Na podlagi dosedanjega poslovanja smo izračunali prodajno ceno izdelkov, preračunano na m² porabljenega ploskovnega materiala v neto količini oziroma število enot – m² v končnih izdelkih. Z oceno prejemkov, kjer smo upoštevali pričakovano rast naročil in povečanje zmogljivosti z izgradnjo objekta mizarske delavnice ter prodajne cene, smo izračunali število enot – m² porabljenega materiala za končne izdelke. Pri prodajni ceni na enoto smo upoštevali letno inflacijo 2%, kot je razvidno iz preglednice 5.

Prejemki so ocenjeni na optimalni izkoristek investicije.

Preglednica 5: Ocena prejemkov za 15 let, v obdobju 2017–2032

Leto	Prodajna cena na enoto, v EUR/m ²	Število enot, v m ²	Prejemki od prodaje, v EUR
2017	36,65	2050	75.126,00
2018	37,38	3014	112.689,00
2019	38,13	3217	122.651,00
2020	38,89	3432	133.493,00
2021	39,67	3662	145.294,00
2022	40,46	3908	158.138,00
2023	41,27	4170	172.117,00
2024	42,10	4450	187.332,00
2025	42,94	6544	280.998,00
2026	43,80	6983	305.839,00
2027	44,68	7451	332.875,00
2028	45,57	7950	362.301,00
2029	46,48	8484	394.328,00
2030	47,41	9053	429.187,00
2031	48,36	9660	467.127,00

V preglednici 6 predstavljamo izračun izdatkov poslovanja po izgradnji nove mizarske delavnice in tehnološki posodobitvi, glede na povprečje izdatkov za material in storitve ter delo v obdobju 2013–2016 z dvema zaposlenima.

Pri oceni izdatkov za prihodnjih 15 let smo upoštevali pričakovano rast naročil in povečanje zmogljivosti z izgradnjo objekta mizarske delavnice in posodobitev tehnologije. Izdatke storitev in izdatke za delo smo prilagajali investicijam v tehnologijo in dodatnim zaposlitvam. V preglednici 6 smo z oceno izdatkov izračunali število porabljenih enot za končne izdelke. Na podlagi števila porabljenih enot smo izdatke za material izračunali na osnovi povprečne cene materiala za leto 2016, ki znaša 9,68 EUR za m². Izračunali smo jo na podlagi izdatkov za porabljen material v prvem polletju 2016 (1 - 6 2016). Ocenjena količina materiala je 3.028 m².

Poleg izdatkov za vzdrževanje strojev in stavbe, porabo električne energije, komunalno, zavarovanja, varstvo pri delu, računovodstvo in vodenje računov, smo pri oceni izdatkov za storitve upoštevali v letu 2020 do leta 2025 za promocijo in trženje podjetja 7.500,00 EUR. V letu 2025, ko ocenjujemo ponovno rast podjetja za 50%, pa do leta 2031 pa smo za trženje, sejme in promocijski material ocenili izdatke v višini 84.000,00 EUR, kar pomeni 12.000,00 EUR na leto. Pri oceni izdatkov za delo in storitve smo upoštevali 2% letno inflacijo.

Preglednica 6: Ocena izdatkov za 15 let, obdobje 2017–2031

Leto	Izdatki materiala, v EUR	Izdatki storitev, v EUR	Izdatki za delo, v EUR	Izdatki skupaj v EUR	Število zaposlenih
2017	19.842,00	5.370,00	17.305,00	42.517,00	2
2018	30.359,00	5.730,00	50.439,00	86.528,00	4
2019	33.042,00	5.845,00	51.447,00	90.334,00	4
2020	35.963,00	7.461,00	52.476,00	95.900,00	4
2021	39.143,00	7.581,00	53.526,00	100.250,00	4
2022	42.603,00	7.702,00	54.596,00	104.901,00	4
2023	46.369,00	7.826,00	55.688,00	109.883,00	4
2024	50.488,00	7.953,00	56.802,00	115.243,00	4
2025	75.702,00	20.466,00	107.833,00	204.001,00	7
2026	82.394,00	20.635,00	109.990,00	213.019,00	7
2027	89.677,00	20.808,00	112.189,00	222.674,00	7
2028	97.605,00	20.984,00	114.433,00	233.022,00	7
2029	106.233,00	21.164,00	116.722,00	244.119,00	7
2030	115.624,00	21.347,00	119.056,00	256.027,00	7
2031	125.845,00	21.534,00	121.437,00	268.816,00	7

Na obstoječi lokaciji je s klasičnimi mizarskimi stroji že dosežen maksimum proizvodnje in podjetju ne omogoča povečanja proizvodnih zmogljivosti, s katerimi bi skrajšali čas kroženja kratkoročnih sredstev in skrajšali dobavni rok izdelkov. Z odpravo ozkih grl v proizvodnji in avtomatizacijo določenih procesov se lahko naročila temu primerno povečajo.

V preglednici 7 prikazujemo načrt denarnega toka nove investicije v izgradnjo objekta mizarske delavnice in posodobitev tehnologije, ki je izdelana na osnovi ocene prejemkov ter izdatkov, predstavljenih v preglednicah 5 in 6.

Podatki kažejo, da je načrtovani denarni tok v letu 2017 pozitiven, kljub investiciji v izgradnjo objekta mizarske delavnice, v letu 2018 pa so v denarni tok vključeni izdatki za leasing tehnologije in je neto denarni tok negativen. V naslednjih letih, od 2019 do 2031, je neto denarni tok pozitiven, zato lahko utemeljeno sklepamo, da podjetje ne bo zašlo v likvidnostne težave. Neto ocenjeni prejemki se v letih 2018 in 2025 občutno zvišajo, ker podjetje poleg investicije v nakup strojev in posodobitev tehnologije, načrtuje v letu 2018 zaposliti 2 delavca in v letu 2025 dodatno še 3, tako da bo v letu 2025 skupaj zaposlenih 7 delavcev, s katerimi bo podjetje dosegalo optimalni izkoristek proizvodnje.

Preglednica 7: Ocena denarnega toka nove investicije, obdobje 2017–2031, v EUR

PLAN DENARNIH TOKOV					
Število zaposlenih	2	4	4	4	4
Leto	2017	2018	2019	2020	2021
PREJEMKI SKUPAJ:	75.126	112.689	122.651	133.493	145.294
Prejemki od prodaje	75.126	112.689	122.651	133.493	145.294
IZDATKI SKUPAJ:	56.576	122.178	113.799	126.413	126.472
Izdatki materiala	19.842	30.359	33.042	35.963	39.143
Izdatki storitev	5.370	5.730	5.845	7.461	7.581
Izdatki dela	17.305	50.439	51.447	52.476	53.526
Skupaj finančne obveznosti	14.059	35.650	23.465	30.512	26.223
Vračilo dolgoročnega kredita	14.059	13.791	13.511	13.240	12.951
1. Glavnica	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
2. Obresti	4.059	3.791	3.511	3.240	2.951
Vračilo leasing obrokov	0	9.954	9.954	13.272	13.272
Polog za leasing	0	11.905	0	4.000	0
NETO DENARNI TOK:	18.550	-9.489	8.851	7.080	18.822
KUMULATIVA DENARNEGA TOKA	-186.450	-195.939	-187.087	-180.007	-161.186

Nadaljevanje preglednice 7.

PLAN DENARNIH TOKOV					
Število zaposlenih	4	4	4	7	7
Leto	2022	2023	2024	2025	2026
PREJEMKI SKUPAJ:	158.138	172.117	187.332	280.998	305.839
Prejemki od prodaje	158.138	172.117	187.332	280.998	305.839
IZDATKI SKUPAJ:	130.844	125.592	130.658	237.691	234.524
Izdatki materiala	42.603	46.369	50.468	75.702	82.394
Izdatki storitev	7.702	7.826	7.953	20.466	20.635
Izdatki dela	54.596	55.688	56.802	107.833	109.990
Skupaj finančne obveznosti:	25.943	15.709	15.435	33.690	21.505
Vračilo dolgoročnega kredita	12.671	12.391	12.117	11.831	11.551
1. Glavnica	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
2. Obresti	2.671	2.391	2.117	1.381	1.551
Vračilo obrokov leasinga	13.272	3.318	3.318	9.954	9.954
Polog leasinga	0	0	0	11.905	0
NETO DENARNI TOK:	27.293	46.525	56.675	43.308	71.315
KUMULATIVA DENARNEGA TOKA	-133.892	-87.367	-30.693	12.615	83.930

Nadaljevanje preglednice 7.

PLAN DENARNIH TOKOV					
Število zaposlenih	7	7	7	7	7
Leto	2027	2028	2029	2030	2031
PREJEMKI SKUPAJ:	332.875	362.301	394.328	429.187	467.127
Prejemki od prodaje	332.875	362.301	394.328	429.187	467.127
IZDATKI SKUPAJ:	243.900	253.970	264.784	266.459	278.968
Izdatki materiala	89.677	97.605	106.233	115.624	125.845
Izdatki storitev	20.808	20.984	21.164	21.347	21.534
Izdatki dela	112.189	114.433	116.722	119.056	121.437
Skupaj finančne obveznosti	21.225	20.948	20.665	10.431	10.151
Vračilo dolgoročnega kredita	11.271	10.994	10.711	10.431	10.151
1. Glavnica	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
2. Obresti	1.271	994	711	431	151
Vračilo obrokov leasinga	9.954	9.954	9.954	0	0
NETO DENARNI TOK:	88.975	108.331	129.545	162.729	188.159
KUMULATIVA DENARNEGA TOKA	172.905	281.236	410.780	573.509	761.668

S preglednico 8 predstavljamo oceno diskontiranega denarnega toka z diskontno stopnjo 7%, ki predstavlja osnovo za izračun učinkovitosti v celotni dobi investicije, to je v 15 letih.

Preglednica 8: Ocena kumulativnega diskontiranega denarnega toka, v EUR

DENARNI TOK/Leto	2017	2018	2019	2020	2021
PREJEMKI	75.126	112.689	122.651	133.493	145.294
IZDATKI	261.576	122.178	113.799	126.413	126.472
NETO DENARNI TOK	18.550	-9.489	8.851	7.080	18.822
DISKONTIRAN NETO DENARNI TOK	17.336	-8.288	7.225	5.401	13.420
KUMULATIVA DISKONTIRANEGA DENARNEGA TOKA	-187.664	-195.951	-188.726	-183.325	-169.905

Nadaljevanje preglednice 8.

DENARNI TOK	2022	2023	2024	2025	2026
PREJEMKI	158.138	172.117	187.332	280.998	305.839
IZDATKI	130.844	125.592	130.658	237.691	234.524
NETO DENARNI TOK	27.293	46.525	56.675	43.308	71.315
DISKONTIRAN NETO DENARNI TOK	18.187	28.973	32.985	23.557	36.253
KUMULATIVA DISKONTIRANEGA DENARNEGA TOKA	-151.718	-122.745	-89.760	-66.203	-29.950

Nadaljevanje preglednice 8.

DENARNI TOK	2027	2028	2029	2030	2031
PREJEMKI	332.875	362.301	394.328	429.187	467.127
IZDATKI	243.900	253.970	264.784	266.459	278.968
NETO DENARNI TOK	88.975	108.331	129.545	162.729	188.159
DISKONTIRAN NETO DENARNI TOK	42.271	48.100	53.756	63.109	68.198
KUMULATIVA DISKONTIRANEGA DENARNEGA TOKA	12.321	60.421	114.177	177.286	245.484

5.3 OCENA EKONOMSKE UPRAVIČENOSTI INVESTICIJE

5.3.1 Doba vračanja investicije

Na podlagi podatkov ocene neto denarnih pritokov smo izračunali dobo vračanja investicije v izgradnjo objekta mizarske delavnice.

$$\text{Doba vračanja (nediskontirano)} = 9 + 30.693,00 / 43.308,00 = 9,71$$

Z izračunom kumulative pričakovanih denarnih tokov smo ugotovili, da je podjetje konec osmega leta ustvarilo – 30.693,00 EUR in konec devetega leta 12.615,00 EUR denarnega toka. Doba vračanja investicije je 9,71 leta. Glede na statično metodo ocenjevanja izračuna vračanja investicije, ki ne upošteva časovne komponente, je investicija v izgradnjo objekta mizarske delavnice za podjetje sprejemljiva.

Na podlagi podatkov ocene neto diskontiranih denarnih pritokov smo izračunali dobo vračanja investicije v mizarsko delavnico.

$$\text{Doba vračanja (diskontirano)} = 11 + 29.950,00 / 42.271,00 = 11,71$$

Z izračunom kumulative diskontiranih denarnih tokov smo ugotovili, da je podjetje konec desetega leta ustvarilo –29.950,00 EUR in konec enajstega leta 42.271,00 EUR denarnega toka. Doba vračanja investicije je 11,71 let, ki upošteva časovno komponento, je investicija v izgradnjo objekta mizarske delavnice za podjetje sprejemljiva.

Izračuni pokažejo, da je doba vračanja investicije v izgradnjo mizarske delavnice ob upoštevanju časovne komponente daljša za 2 leti.

5.3.2 Neto sedanja vrednost

Z metodo neto sedanje vrednosti (NSV) prikazujemo izračun dobe vračanja investicije, v katero je vključena časovna komponenta, ki jo statična metoda ne vključuje. Z diskontno stopnjo, ki znaša 7%, bomo prihodnje donose pretvorili na sedanjo vrednost.

$$\text{NSV} = 245.483,96 \text{ EUR}$$

Iz izračuna neto sedanje vrednosti je razvidno, da je investicija sprejemljiva za podjetje, ker je izračunana neto sedanja vrednost večja od nič in znaša 245.483,96 EUR. Podjetje bo čez 15 let zaključilo obveznosti do dolžniškega vira financiranja investicije in lahko pričakuje povečevanje koristi.

5.3.3 Interna stopnja donosnosti

Interna stopnja donosa za 15-letno obdobje investicije je naslednja:

$$\text{ISD} = 15\%$$

Interna stopnja donosa je tista stopnja donosa, ki izenači neto sedanjo vrednost investicije z nič. Ugotovili smo, da je interna stopnja donosa 15%, kar pomeni, da ima investicija višjo interno stopnjo donosnosti od splošne diskontne stopnje, ki znaša 7% .

5.3.4 Analiza stroškov in koristi

Druge koristi, ki jih z investicijo v objekt nove mizarske delavnice in posodobitve tehnologije lahko pridobimo, so:

- možnosti za realizacijo naročil, ki jih podjetje zaradi pomanjkanja prostorskih kapacitet odkloni;
- možnosti za postavitve sodobnejše tehnologije v proizvodnji;
- možnost za lastni razstavn prostor in povečanje prodaje;
- možnosti za predstavitev pohištva kupcem v razstavnem prostoru;
- izboljšanje varnosti in zdravja pri delu.

Med izdatki, ki jih ocenjujemo z novo investicijo, predvsem izpostavljamo naslednje:

- izdatke za okoljsko obremenitev zaradi uporabe hlapnih organskih spojin, ko bo leta 2031 ocenjena količina presešla dovoljenih 150 kg, kot to določa Finančna uprava Republike Slovenije (2015, str. 5). Takrat bo izdatek ocenjeno znašal 0,001 EUR za kg presežene količine * 16,5 kg na leto;
- izdatke, povezane z organizacijo proizvodnega procesa v razširjenem obsegu, za kar smo v letu 2025, ko podjetje načrtuje dodatne zaposlitve, upoštevali tretjino plače tehnologa kot izdatek za organizacijo proizvodnega procesa v razširjenem obsegu.

6 RAZPRAVA IN SKLEPI

Brez investicij v osnovna sredstva tudi v mizarski dejavnosti ni mogoče slediti potrebam trga, ki narekujejo vedno krajše roke dobave in večja pričakovanja kupcev po razporeditvi ter umestitvi pohištva v bivalni prostor, skladno z najnovejšimi trendi oblikovanja. Pri naročanju pohištva kupec običajno postavi štiri osnovna vprašanja: glede materiala, iz katerega bo izdelano pohištvo, cene in kakovosti izdelka ter dobavnega roka. Cena in rok dobave sta odvisna od zelenega materiala. Pohištvo iz manj zahtevnega materiala je namreč izdelano hitreje in ceneje. Vprašanje, ki ga kupec pohištva pogosto zastavi, je tudi funkcionalnost izdelka.

Razmere na trgu kažejo trend upadanja proizvodnje kuhinjskega pohištva v obdobju 2013 - 2015, kar pa ne velja za celotno pohištveno industrijo, ki kaže naraščajoč trend naročil. Upad proizvodnje kuhinjskega pohištva po naročilu pripisujemo manjši kupni moči in prihodu agresivnih ponudnikov masovnega pohištva. Posledično specializacija zgolj v en program pohištva, kot je proizvodnja kuhinj, zato ni smotrna. Mizarsko podjetje lahko le s proizvodnjo celotnega programa pohištva po naročilu obstane na trgu, za kar pa potrebujemo sodobno tehnologijo in ustrezen proizvodni prostor.

Mizarsko podjetje, ki želi slediti zahtevam kupcev pohištva po naročilu in konkurenci, mora imeti vizijo ter znanje, da se lahko spopada s problemi in izzivi, kot so: ozka grla v proizvodnji, učinkovitost organizacije dela in zagotavljanje prostorov za nemoteno delo, kar pa v podjetju sproža potrebo po novih investicijah. V obravnavanem podjetju za proizvodnjo in montažo pohištva po naročilu se odločajo za investicijo v izgradnjo objekta mizarske delavnice ter posodobitve tehnologije zato, da bi lahko odgovorili na povpraševanje na trgu. Prostor, ki je predmet odločanja za investicijo, bo primeren za proizvodnjo pohištva z najsodobnejšo tehnologijo za razrez ploskovnih materialov, obdelavo robov, površinsko obdelavo različnih materialov in avtomatizacijo določenih proizvodnih procesov.

Za ugotavljanje smotrnosti investicije v mizarsko delavnico smo uporabili nekatere ekonomske kazalnike vrednotenja investicij. Kazalnik dobe vračanja investicije v mizarsko delavnico in posodobitve tehnologije kaže, da ob upoštevanju 7% diskontne stopnje se investicija povrne v 11,71 letih, kar je za podjetje sprejemljivo. Na podlagi kazalnika neto sedanja vrednost ugotavljamo, da je le ta večja od nič in znaša 245.483,96 EUR, kar pomeni, da podjetje lahko pričakuje povečanje koristi v prihodnjem 15 letnem obdobju odplačevanja izdatkov za investicije. Kazalnik interne stopnje donosnosti je 15% in je višji od splošne diskontne stopnje, ki znaša 7%, kar pomeni, da je investicija donosnejša od pričakovane. Z omenjeno investicijo podjetje pridobi tudi možnost za odprtje prodajnega salona, kjer se kupec lahko prepriča, kaj pomeni korelacija material - cena - funkcionalnost - trend. To je za podjetje korist in posledično doprinos k uspešnosti podjetja. Investicija bo primarno omogočala realizacijo naročil, ki jih podjetje zaradi pomanjkanja prostorskih

kapacitet sedaj odkloni. Prav tako bo podjetje s sodobnejšo tehnologijo lahko skrajšalo roke dobave.

Ugotovili smo, da edino z nabavo tehnologije, v povezavi z dodatnimi delavci v proizvodnji in v režijskem delu, ekonomsko lahko upravičimo investicijo v izgradnjo objekta mizarske delavnice. Na strani izdatkov bo treba s pravilnimi in pravočasnimi odločitvami o posodobitvi tehnologije poskrbeti za zastavljeno rast podjetja, kakor je to razvidno iz preglednic 5, 6 in 7. Na strani prejemkov pa bomo morali predvsem z izdelki z večjo dodano vrednostjo in iskanjem novih trgov poskrbeti za zastavljene prejemke podjetja ob sledenju vse večjega ter hitrejšega napredka tehnologije.

SKLEPI

S presojo ekonomske upravičenosti investicije v mizarsko delavnico in posodobitve tehnologije smo dokazali:

- da je investicija v mizarsko delavnico in posodobitev tehnologije ekonomsko upravičena, s čimer smo dokazala hipotezo, ki smo jo postavili pred raziskavo,
- da se investicija v mizarsko delavnico in posodobitve tehnologije povrne hitreje od dobe vračanja dolžniških virov financiranja (bančnega kredita in leasinga),
- da podjetje z investicijo pridobi možnost realizacije naročil, ki jih zaradi pomanjkanja prostorskih kapacitet sedaj zavrne,
- da podjetje z investicijo v posodobitev tehnologije poveča produktivnost in kakovost proizvodnje ter s tem omogoča povečanje realizacije.

Ugotovili smo tudi veliko drugih, posrednih koristi, ki jih bomo dosegli s to investicijo, kar še dodatno dokazuje njeno smotrnost.

7 POVZETEK

Mizarska dejavnost je zaradi vedno večjih pričakovanj kupcev in vedno krajših dobavnih rokov prisiljena v posodabljanje osnovnih sredstev. Brez investicij v osnovna sredstva torej tudi v mizarski dejavnosti ni mogoče slediti potrebam trga. Pri tem je ocena ekonomske upravičenosti investicije ključnega pomena, da podjetje ugotovi, ali se odločiti za investicijo in jo izpeljati z lastnimi ali dolžniškimi viri financiranja ter na kar najbolj učinkovit način doseči koristi, ki presegajo izdatke za investicijo.

Cilj diplomske naloge je bil oceniti ekonomsko upravičenost investicije v mizarsko delavnico. Ocenjevanje smo izvajali tako s statičnimi kot dinamičnimi metodami vrednotenja investicij, pri čemer smo uporabili 7% diskontno stopnjo.

Za nakup tehnologije za proizvodnjo smo kot vir financiranja predvideli leasing, ki podjetju ne znižuje kreditnega potenciala, za investicijo v novi objekt mizarske delavnice pa smo kot dolžniški vir financiranja predvideli bančni kredit v kombinaciji z lastnimi sredstvi.

Na osnovi denarnega toka zadnjih petih let in načrtovane rasti obsega proizvodnje za 15 let smo dokazali, da se investicija povrne v 11,71 letih ob upoštevanju diskontne stopnje. Neto sedanja vrednost investicije je znašala 245.483,96 EUR, interna stopnja donosa pa 15%.

S presojo teh kazalnikov smo tako dokazali ekonomsko upravičenost investicije v mizarsko delavnico in posodobitve tehnologije. Investicija se povrne hitreje od dobe vračanja dolžniških virov financiranja, podjetje pa z njo pridobi možnost realizacije naročil, ki jih zaradi pomanjkanja prostorskih kapacitet sedaj zavrne. Z novo investicijo se poveča tudi produktivnost in kakovost proizvodnje ter s tem omogoča povečanje realizacije. Ugotovili smo tudi veliko drugih, posrednih koristi, ki jih bomo dosegli s to investicijo, kar še dodatno dokazuje njeno smotrnost.

8 VIRI

AJPES. 2016. Letna poročila za leto 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015.

<http://wwajpes.sw.i/> (3. avg. 2016).

Antunović P. 1999. Finance podjetja. Brdo pri Kranju, Center Brdo, Sklad za razvoj managementa: 303 str.

Ekonomске analize. 2016. ROC, d. o. o.

<http://www.ekonomske-analize.si/5-razlogov-zakaj-imata-javni-in-zasebni-partner-razlicen-ekonomski-pogled-na-projekt-javno-zasebnega-partnerstva/> (7. avg. 2016).

Finančna uprava republike Slovenije. 2015. Okoljske dajatve. Okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi uporabe hlapnih organskih spojin.

http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Davki_in_druge_dajatve/Podrocja/Okoljske_dajatve/Opis/Podrobnejsi_opis_1_izdaja_Okoljska_dajatev_za_onesnazevanje_okolja_zaradi_uporabe_hlapnih_organskih_spojin.pdf (5. sep. 2016).

Finzi U., Genco M., Lavarlet F., Maffii S., Tracogna A., Vigneti S. 2004. Priročnik za izdelavo analize stroškov in koristi investicijskih projektov, 2004, Strukturni skladi – ESRR, Kohezijski sklad in ISPA.

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/cost/guide02_sl.pdf (4. sep. 2016).

Glogovšek J. 2008. Osnove financiranja gospodarskih družb. Maribor, Založba Pivec: 229 str.

Informacija o poslovanju lesne in pohištvene industrije v letu 2015. Gospodarska zbornica Slovenije 2016.

https://www.gzs.si/zdruzenje_lesne_in_pohistvene_industrije (3. avg. 2016).

Inštitut za raziskovanje podjetništva. 2011. Vse kar morate vedeti o virih financiranja za zagon in razvoj podjetja. Ljubljana: Inštitut za raziskovanje podjetništva.

Kropivšek J., Grladinović T., Jošt M., Šubic C. 2009. Model sodobnega podjetniškega procesa in njegovo izvajanje v lesarstvu = Model of modern entrepreneurial process and its application in wood economy. Les, 61, 9/10: 396–400

Lipičnik B., Pučko D., Rozman R. 1991. Ekonomika in organizacija podjetja. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta Ljubljana.

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. 2011.

http://www.knowus.eu/modules/result/documents/KNOW%20US_Lesna%20in%20pohi%C5%A1tvena%20industrija_SLO.pdf (1. avg. 2016).

MONSI. 2016. Finančni podatki za poslovanje podjetja od 1–6 2016 (interno gradivo).

Oblak L., Kropivšek J., Hrovatin J., Zupančič A. 2009. Analiza vplivov na nakupno odločanje pri nakupu pohištva = Analysis of the impact on the purchase decision when buying furniture. Les, 61, 5-P: 299– 304

Pfajfar L., Arh F. 2002. Statistika 1. Ljubljana: Ekonomska fakulteta

Rebernik M. 2008. Ekonomika podjetja. Ljubljana: GV Založba: 401 str.

Raziskava trga. 2010. Samostojni podjetnik. (5. feb. 2010).
<http://www.samostojnipodjetnik.si/raziskava-trga/> (16. 7. 2016).

Stupica M. 2005. Denar Denar Denar. Lesce, Legat: str. 294.

Širec K., Rebernik M. 2008. Ekonomika podjetja: Študijski priročnik. Ljubljana, GV Založba: 171 str.